

Zbigniew Rykowski*

ZENON CHABUDZIŃSKI
(1925-1979)

26 maja 1979 r. odszedł od nas na zawsze prof. zw. inż. dr hab. Zenon Chabudziński, wieloletni kierownik Katedry i Zakładu Chemii Organicznej Wydziału Farmaceutycznego Akademii Medycznej we Wrocławiu, wieloletni prodziekan i dziekan, a ostatnio zastępca dyrektora Instytutu Chemii i Fizyki Wydziału Farmaceutycznego. Odszedł od nas serdeczny wychowawca młodzieży akademickiej, wybitny znawca chemii terpenów.

Prof. Z. Chabudziński urodził się 14 maja 1925 r. w Potoku Wielkim, w powiecie Janów Lubelski. Do szkoły podstawowej uczęszczał w Chełmie Lubelskim, gdzie do roku 1939 ukończył 2 klasy gimnazjum ogólnokształcącego. Okres okupacji przerwał dalszą naukę prof. Z. Chabudzińskiego zmuszając Go do pracy zarobkowej. Bezpośrednio po wyzwoleniu Lubelszczyzny prof. Z. Chabudziński kontynuował naukę, uzyskując w 1946 r. w Lublinie świadectwo maturalne. W tym samym roku rozpoczął

* Doc. dr hab., Zakład Chemii Organicznej Akademii Medycznej we Wrocławiu.

studia na Wydziale Chemii Technicznej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu, które ukończył 4 stycznia 1951 r. otrzymując dyplom mgr inż. chemika. Przez cały okres studiów dał się poznać jako bardzo pracowity i bardzo zdolny student. Znajdował również czas na aktywną pracę w młodzieżowych organizacjach akademickich, pełniąc w nich szereg odpowiedzialnych funkcji. W maju 1949 r. podjął pracę w II Katedrze Chemii Ogólnej Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu kierowanej przez prof. dra Henryka Kuczyńskiego. Bezpośrednio po uzyskaniu dyplomu został mianowany starszym asystentem, a w dniu 1 stycznia 1955 r. adiunktem w II Katedrze Chemii Organicznej Politechniki Wrocławskiej. W tych latach prof. Z. Chabudziński prowadził badania w zakresie chemii i stereochemii układu pinanu i karanu [1-8, 12, 14]. Wspólnie ze swoim nauczycielem prof. dr Henrykiem Kuczyńskim uzyskał nieznaną wówczas Δ -2-karen, nowy stereoizomer 3,4-epoksykaranu, a ponadto opracował bardzo użyteczną w chemii terpenów nową metodę izomeryzacji epoksydów terpenowych za pomocą sproszkowanego sodu. Reakcje te otworzyły nowe możliwości uzyskiwania allilowych alkoholi terpenowych, które w ówczesnych czasach były związkami niezwykle trudno dostępnymi [1, 2, 7, 13].

Prace naukowe tego okresu uwieńczone zostały 29 I 1958 r. uzyskaniem stopnia naukowego kandydata nauk chemicznych na podstawie obrony pracy kandydackiej pt. „Badania nad chemią i stereochemią układu karanu”. Następnie prof. Z. Chabudziński kontynuował pracę w dziedzinie chemii terpenów, rozszerzając swoje zainteresowania na wszystkie układy monoterpene. Szczególnie dużo pracy poświęcił badaniom chemii i stereochemii pochodnych m-mentanu, uzyskując cały szereg nowych pochodnych tego układu, wyjaśniając ich budowę przestrzenną oraz badając wzajemne przemiany tych związków. 29 maja 1962 r. na podstawie pracy habilitacyjnej pt. „Badania nad terpenami szeregu m-mentanu” uzyskał stopień naukowy docenta w zakresie chemii organicznej.

Od 1. 03. 1963 r. prof. Z. Chabudziński pełnił funkcję kierownika Katedry i Zakładu Chemii Organicznej na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej we Wrocławiu. Na stanowisku tym Profesor pozostał do śmierci. Od 1. 09. 1964 pełnił funkcję prodziekana, a w latach 1968-1972 funkcję dziekana Wydziału Farmaceutycznego AM we Wrocławiu. W okresie tym czynił wiele starań o utworzenie na Wydziale Farmaceutycznym Zakładu Chemii Toksykologicznej.

W latach 1964-1972 był członkiem wielu Komisji Senackich m. in. Komisji ds. rozwoju młodej kadry, Komisji ds. młodzieżowych, Komisji ds. zatrudnienia absolwentów, Komisji budżetowej i in.

Od 1949 r. był aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Chemicznego, w latach 1955 i 1960-1962 pełnił funkcję skarbnika, w latach 1963-1965 oraz 1967-1971 członka Zarządu i wiceprzewodniczącego Wrocławskiego Oddziału PTChem. Wchodził też w skład Komitetu Redakcyjnego „Nomenklatury Związków Organicznych”.

Od 1969 r. był aktywnym członkiem Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, a od 1965 r. członkiem Komitetu Redakcyjnego „Wiadomości Chemicznych”.

Jako kierownik Zakładu Chemii Organicznej prof. Z. Chabudziński rozwijał rozpoczęte w pierwszym okresie swej pracy zawodowej badania nad pochodnymi związków terpenowych. Tematyką tą zainteresował cały zespół Katedry, a później Zakładu Chemii Organicznej. Wielki zapał, ogromna wiedza i umiejętność kierowania powierzonym Mu zespołem ludzi szybko doprowadziły do uzyskania wielu interesujących wyników naukowych wysoko ocenianych w kraju i za granicą.

1 lipca 1969 r. prof. Z. Chabudziński powołany został przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej na stanowisko profesora nadzwyczajnego w AM we Wrocławiu, a 26. 06. 1976 r. uzyskał tytuł naukowy profesora zwyczajnego.

W okresie 30 lat zawodowej pracy naukowej profesor Zenon Chabudziński prowadził konsekwentnie badania nad chemią i stereochemią monoterpenu jedno- i dwupierścieniowych, a zwłaszcza reakcjami epoksydacji, izomeryzacji i specyficznej redukcji pierścienia oksiranowego. Otrzymał cały szereg nowych związków, wyświetlił i udowodnił ich strukturę oraz w większości przypadków również budowę przestrzenną. Badania nad stereoizomerycznymi karanodiolami-3,4 i wykrycie kołowego cyklu przemian od α -3,4-epoksykaranu do β -stereoizomeru i z powrotem do α -epoksyzwiązku były zreferowane w „Annual Reports of the Progress of Chemistry”, gdzie referowane są tylko priorytetowe badania danego kierunku. Rozwój badań nad pochodnymi karanu umożliwił Profesorowi Chabudzińskiemu uzyskanie wielu nowych pochodnych szeregu m-mentanu. Szczególnie cenne są osiągnięcia w badaniach przebiegu redukcji związków terpenowych metodą Benkesera, w syntezie laktonów terpenowych przez utlenianie solami metali, w badaniach wpływu rozpuszczalników protyecznych i aprotyecznych na przebieg reakcji związków terpenowych i wreszcie syntezę, z dobrymi wydajnościami, związków tak trudno dostępnych w chemii terpenów, że można je nazwać unikalnymi: 2 β ,3 β -epoksy-pinanu i pochodnych bicyklo-[2.1.1.]-heksanu [16-64].

Za całokształt swej działalności naukowej, dydaktyczno-wychowawczej i organizacyjnej profesor Zenon Chabudziński został odznaczony licznymi odznaczeniami państwowymi i regionalnymi, jak: Krzyż Kawa-

lerski OOP, Srebrny Krzyż Zasługi, Medal X-lecia PRL, Srebrny Medal „Za zasługi dla Obronności Kraju”, Brązowy Medal „Za zasługi dla Obronności Kraju”, Odznaka „Za wzorową pracę w Służbie Zdrowia”, Złota Odznaka „Zasłużony dla Dolnego Śląska”, Odznaka XV-lecia Wyzwolenia Dolnego Śląska, Odznaka „Budowniczy Wrocławia”, Honorowa Odznaka PCK II stopnia, Honorowa Odznaka ZSP.

Przedwczesna śmierć wyrwała z naszego grona Profesora Z. Chabudzińskiego w pełni sił twórczych. Odszedł od nas wielki przyjaciel młodzieży, serdeczny jej wychowawca i nauczyciel, oddany bez reszty pracy naukowej chemik. Pozostanie na zawsze w naszej pamięci.

SPIS PUBLIKACJI PROFESORA ZENONA CHABUDZIŃSKIEGO

I. PRACE NAUKOWO-BADAWCZE

- [1] H. Kuczyński, Z. Chabudziński, *O reakcji d-3,4-epoksykaranu ze sproszkowanym sodem*, Roczniki Chem., 1955, **29**, 437.
- [2] H. Kuczyński, Z. Chabudziński, *O reakcji d-1,2-epoksy-pinanu ze sproszkowanym sodem*, Roczniki Chem., 1956, **30**, 1773.
- [3] H. Kuczyński, Z. Chabudziński, *Stereochemia układu karanu. O nowym dwucyklicznym węglowodrze terpenowym 1- Δ^2 -karenie*, Roczniki Chem., 1958, **32**, 49.
- [4] Z. Chabudziński, H. Kuczyński, *O reakcji d-3,4-epoksykaranu z kwasem octowym*, Roczniki Chem., 1959, **33**, 871.
- [5] Z. Chabudziński, H. Kuczyński, *O nowym stereoisomerycznym 3,4-epoksykaranie*, Chemia Anal., wyd. specjalne, 1959, str. 183.
- [6] H. Kuczyński, Z. Chabudziński, *Stereochemia układu karanu*, Chemia Anal., wyd. specjalne, 1959, str. 210.
- [7] H. Kuczyński, Z. Chabudziński, *Stereochemia układu karanu. O nowym 3,4-epoksykaranie i jego izomeryzacji sproszkowanym sodem*, Roczniki Chem., 1960, **34**, 177.
- [8] H. Kuczyński, Z. Chabudziński, *Stereochemia układu karanu. O redukcji α - i β -3,4-epoksykaranów*, Roczniki Chem., 1961, **35**, 227.
- [9] Z. Chabudziński, *Terpeny szeregu m-mentanu. O epoksydacji sylwestrenu*, Roczniki Chem., 1961, **35**, 629.
- [10] Z. Chabudziński, *Tereny szeregu m-mentanu. O sylweterpineolach*, Roczniki Chem., 1961, **35**, 985.
- [11] Z. Chabudziński, *Terpènes dérivés du m-menthane. Sur la réduction de 1,6-époxy-m-menthène-8(9) par LiAlH₄ (Terpeny szeregu m-mentanu. O redukcji 1,6-epoksy-m-mentenu-8(9))*, Bull. Acad. Polon. Sci. Ser. Sci. Chim., 1961, **9**, 523.
- [12] Z. Chabudziński, H. Kuczyński, *Stereochemistry of the carane system. Stereoisomerie 3,4-carandiols (Stereochemia układu karanu. Stereoizomeryczne 3,4-karandiole)*, Bull. Acad. Polon. Sci. Ser. Sci. Chim., 1961, **9**, 519.
- [13] Z. Chabudziński, *Reaction of 1,2-epoxy-p-8(9)-menthane with sodium powder (Reakcja 1,2-epoksy-p-mentenu8(9) ze sproszkowanym sodem)*, Bull. Acad. Sci. Ser. Sci. Chim., 1962, **10**, 157.
- [14] Z. Chabudziński, H. Kuczyński, *Stereochemia układu karanu. O stereoisomerycznych 3,4-karandiolach*, Roczniki Chem., 1962, **36**, 1173.

- [15] Z. Chabudziński, *Terpeny szeregu m-mentanu. O β -sylwesterpincolu i sylwedyhydrokarwonie*, Roczniki Chem., 1962, **36**, 1485.
- [16] Z. Chabudziński, Z. Rykowski, H. Kuczyński, *Sur la réduction catalytique du trans-1,2-epoxy-p-menthène-8* (Katalityczna redukcja trans-1,2-epoksy-p-mentenu-8), Roczniki Chem., 1963, **37**, 1571.
- [17] Z. Chabudziński, H. Kuczyński, *Conformations of carvomenthols and related compounds* (Konformacja karwomentoli i połączeń pokrewnych), Bull. Acad. Polon. Sci. Ser. Chim., 1964, **12**, 91.
- [18] Z. Chabudziński, H. Kuczyński, J. Kuduk, *Conformations of carvomenthols and related compounds II* (Konformacja karwomentoli i połączeń pokrewnych II), Bull. Acad. Polon. Sci. Ser. Sci. Chim., 1964, **12**, 603.
- [19] Z. Chabudziński, J. Kuduk, *O reakcji detosylacji tosylanu karwomentolu*, Roczniki Chem., 1965, **39**, 1037.
- [20] Z. Chabudziński, J. Kuduk, *O nowym alkoholu szeregu p-mentanu (-)trans-p-menten-2-olu-8*, Roczniki Chem., 1965, **39**, 1833.
- [21] D. Sędzik, Z. Chabudziński, O. Kostecka-Mądalska, *Olejek z Heracleum Sosnorsky i Manden jako źródło n-oktanolu*, Acta Polon. Pharm., 1965, **23**, 149.
- [22] Z. Chabudziński, D. Sędzik, *O strukturze p-mentadienolu tworzącego się w reakcji trans-1,2-epoksy-p-mentenu-8 ze sproszkowanym sodem*, Roczniki Chem., 1966, **40**, 941.
- [23] Z. Chabudziński, D. Sędzik, *O reakcjach 2,3-epoksy-pinanu i α -3,4-epoksykaranu z litem w n-butyloaminie*, Roczniki Chem., 1966, **40**, 941.
- [24] Z. Chabudziński, D. Sędzik, *O niektórych nowych pochodnych karanu*, Roczniki Chem., 1966, **40**, 1889.
- [25] Z. Chabudziński, Z. Rykowski, *Stereospecific synthesis of trans-2,3-epoxypinane* (Stereospecyficzna synteza trans-2,3-epoksy-pinanu), Bull. Acad. Polon. Sci. Ser. Sci. Chim., 1967, **15**, 85.
- [26] Z. Chabudziński, D. Sędzik, Z. Rykowski, *O redukcji 2,3-epoksy-pinanu za pomocą litu w niskocząsteczkowych aminach*, Roczniki Chem., 1967, **41**, 1751.
- [27] Z. Chabudziński, D. Sędzik, J. Szykula, *O redukcji α - i β -3,4-epoksykaranów za pomocą litu w etyloaminie*, Roczniki Chem., 1967, **41**, 1921.
- [28] Z. Chabudziński, M. Skwarek, *Stereochemia reakcji epoksydacji. O epoksydacji (-)trans-izolimonenu i (-)trans-p-menten-2-olu-8*, Roczniki Chem., 1968, **42**, 283.
- [29] Z. Chabudziński, Z. Rykowski, *O niektórych przemianach 2 α -hydroxy-3 α -tosyloksypinanu. Nowa dogodna droga do pochodnych bicyklo-[2.1.1]-heksanu*, Roczniki Chem., 1969, **43**, 235.
- [30] Z. Rykowski, Z. Chabudziński, *Stereochemia pinandioli-2,3*, Roczniki Chem., 1969, **43**, 1427.
- [31] Z. Chabudziński, D. Sędzik-Hibner, *Reduction of 2,3-epoxybornane with lithium in ethylamine* (Redukcja 2,3-epoksybornanu litem w etyloaminie), Bull. Acad. Polon. Sci. Ser. Sci. Chim., 1969, **17**, 343.
- [32] J. Kuduk-Jaworska, Z. Chabudziński, *Stereochemia reakcji epoksydacji. O epoksydacji cis-p-mentenu-2*, Roczniki Chem., 1970, **44**, 1987.
- [33] Z. Chabudziński, U. Lipnicka, Z. Rykowski, *Reakcja detosylacji 2-egzo-tosyloksy-6-endo-hydroksyfenchamu*, Roczniki Chem., 1970, **44**, 2181.
- [34] D. Sędzik-Hibner, Z. Chabudziński, *Redukcja 1,2-epoksy-p-mentenów-8 (tlenków limonenu) i 1,2-epoksy-p-mentanów (tlenków karwomentenu) za pomocą litu w etyloaminie*, Roczniki Chem., 1970, **44**, 2387.

- [35] Z. Chabudziński, Z. Rykowski, U. Lipnicka, *O przemianach (+) i (±) 2α-hydroksy-3α-tosyloksypinanu w pochodne dwucyklo-[2.1.1]-heksanu*, Roczniki Chem., 1971, **45**, 27.
- [36] Z. Chabudziński, Z. Rykowski, *Nowa dogodna droga otrzymywania pochodnych dwucyklo-[2.1.1]-heksanu*, Sprawozdania Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, 1971, **24**, 8.
- [37] Z. Chabudziński, D. Sędzik-Hibner, U. Lipnicka, *Nowy stereoizomeryczny dwuhydrokarweol – izodwuhydrokarweol*, Roczniki Chem., 1971, **45**, 1783.
- [38] Z. Chabudziński, M. Skwarek, *Synteza i własności pochodnych 1,1,4-trójmetylocykloheptanu*, Roczniki Chem., 1971, **45**, 1907.
- [39] F. Rułko, K. Witkiewicz, Z. Chabudziński, *Synthesis of (+)carvomenthoxyacetic acid and its application for separation of racemic alanine* (Synteza kwasu karwomentoksyoctowego i jego zastosowanie do rozdziału racemicznej alaniny), Dissert. Pharm. Pharmacol, 1972, **24**, 297.
- [40] Z. Chabudziński, D. Sędzik-Hibner, U. Lipnicka, G. Piotrowska, *Nieoczekiwana przemiana oksymu eukarwonu w pochodną piperydony-2*, Roczniki Chem., 1972, **46**, 1089.
- [41] Z. Chabudziński, Z. Rykowski, U. Lipnicka, D. Sędzik-Hibner, *Stereospecyficzna synteza 2β,3β-epoksyypinanu*, Roczniki Chem., 1972, **46**, 1443.
- [42] A. Zabża, H. Kuczyński, Z. Chabudziński, D. Sędzik-Hibner, *Studies on structures and conformation of terpenic oximes and lactams. VI. Beckmann rearrangement of eucarvone oxime* (Badania nad strukturą i konformacją terpenowych oksymów i laktamów. IV. Przegrupowanie Beckmanna oksymu eukarwonu), Bull. Acad. Polon. Sci. Ser. Sci. Chim., 1972, **20**, 841.
- [43] A. Zabża, H. Kuczyński, Z. Chabudziński, G. Piotrowska, *Studies on structures and conformations of terpenic oximes and lactams. V. Beckmann rearrangement of tetrahydroeucarvone oxime* (Badania nad strukturą i konformacją terpenowych oksymów i laktamów. V. Przegrupowanie Beckmanna oksymu tetrahydroeukarwonu), Bull. Acad. Polon. Sci. Ser. Sci. Chim., 1973, **21**, 1.
- [44] D. Sędzik-Hibner, E. Orlik-Weinert, Z. Chabudziński, *Synthesis and reduction of (+)1,2-epoxy-cis-p-menthane* (Synteza i redukcja (+)1,2-epoksy-cis-p-mentanu), Roczniki Chem., 1973, **47**, 1249.
- [45] Z. Chabudziński, M. Skwarek, P. Molin, I. Mieleczarek, *Synteza i własności stereoizomerycznych trans- i cis-1,1,4-trójmetylocykloheptandioli-3,4*, Roczniki Chem., 1973, **43**, 1407.
- [46] Z. Chabudziński, Z. Rykowski, K. Burak, *Detosylation of (+)2α-hydroxy-3α-tosyloxy pinane. Unexpected formation of (+)2α,3α-epoxyypinane* (Detosylacja (+)2α-hydroksy-3α-tosyloksypinanu. Nieoczekiwane tworzenie się (+)2α,3α-epoksyypinanu), Roczniki Chem., 1973, **47**, 2305.
- [47] K. Witkiewicz, F. Rułko, Z. Chabudziński, *The application of (+) and (-)carvomentoxyacetylchlorides for the resolution of aminoacids* (Zastosowanie (+) i (-)karwomentoksyacetylchloroków do rozdziału racemicznych aminokwasów), Roczniki Chem., 1974, **48**, 651.
- [48] U. Lipnicka, Z. Chabudziński, *Catalytic hydrogenation of 1,2-epoxy-cis-p-menthene-8-cis limonene oxide* (Katalityczne uwodornienie 1,2-epoksy-cis-p-mentenu-8-cis tlenku limonenu), Roczniki Chem., 1974, **48**, 879.
- [49] U. Lipnicka, Z. Chabudziński, *Reaction of 2α,3α-epoxyypinane with hydrogen chloride* (Reakcja 2α,3α-epoksyypinanu z chlorowodorem), Roczniki Chem., 1975, **49**, 307.

- [50] Z. Rykowski, K. Burak, Z. Chabudziński, „*Isomerization of 2 α ,3 α -epoxy-pinane by means of potassium *t*-butoxide*” (Izomeryzacja 2 α ,3 α -epoksy-pinanu za pomocą *t*-butanolanu potasu), *Roczniki Chem.*, 1974, **48**, 1619.
- [51] C. Bańkowski, Z. Chabudziński, *Zmiany składu olejku z Tanacetum vulgare L. rosnącego w różnych warunkach glebowych i klimatycznych*, *Acta Polon. Pharm.*, 1974, **31**, 754.
- [52] Z. Rykowski, K. Burak, Z. Chabudziński, *Catalysis Hydrogenation of 2 α ,3 α -epoxy-pinane* (Katalityczne uwodorowanie 2 α ,3 α -epoksy-pinanu,) *Roczniki Chem.*, 1975, **49**, 1335.
- [53] Z. Rykowski, H. Orszańska, Z. Chabudziński, *A novel convenient synthesis of cis- δ -pinene* (Nowa dogodna synteza *cis*- δ -pinenu), *Bull. Acad. Polon. Sci., Ser. Sci. Chim.*, 1976, **24**, 681.
- [54] Z. Rykowski, K. Burak, Z. Chabudziński, *Detosylation of 2 α -hydroxy-3 α -tosyloxy-pinane in aprotic solvents* (Detosylacja 2 α -hydroksy-3 α -tosyloksypinanu w rozpuszczalnikach aprotycznych), *Bull. Acad. Polon. Sci. Ser. Sci. Chim.*, 1976, **24**, 771.
- [55] K. Witkiewicz, Z. Chabudziński, *Oxidation of monoterpene olefins with manganese triacetate. Part I. Oxidation of (+)-*p*-menth-1-ene* (Utlenianie olefin monoterpenu trójoctanem manganu. I. Utlenianie (+)-*p*-mentenu-1), *Roczniki Chem.*, 1976, **50**, 1545.
- [56] Z. Rykowski, K. Burak, Z. Chabudziński, *Transformations of monoterpene diols into allylic alcohols by means of potassium *t*-butoxide in aprotic solvents* (Przekształcanie monoterosylanów terpenowych wicynalnych *trans*-dioli w alkohole alilowe pod wpływem *t*-butanolanu potasu w rozpuszczalnikach aprotycznych), *Roczniki Chem.*, 1976, **50**, 2107.
- [57] Z. Chabudziński, I. Mielezarek, *Zmodyfikowana synteza kwasu δ -aminolewulinowego (ALA)*, *Chemia Stosowana*, 1977, **21**, 251.
- [58] K. Witkiewicz, Z. Chabudziński, *Oxidation of monoterpene olefins with manganese triacetate. Part II. Oxidation of (+)- α -pinene* (Utlenianie olefin monoterpenu trójoctanem manganu. II. Utlenianie (+)- α -pinenu), *Roczniki Chem.*, 1977, **51**, 475.
- [59] K. Witkiewicz, Z. Chabudziński, *Oxidation of monoterpene olefins with manganese triacetate. Part. III. Oxidation of (+)-carene-3* (Utlenianie olefin monoterpenu trójoctanem manganu. III. Utlenianie (+)-karenu-3), *Roczniki Chem.*, 1977, **51**, 825.
- [60] Z. Rykowski, K. Burak, Z. Chabudziński, *A new, simple synthetic route to 5-aminolevulinic acid hydrochloride* (Nowa, prosta metoda syntezy chlorowodoru kwasu 5-aminolewulinowego), *Roczniki Chem.*, 1977, **51**, 1675.
- [61] K. Witkiewicz, Z. Chabudziński, *Oxidation of monoterpene olefins with manganese triacetate. Part IV. Oxidation of bornane and camphene* (Utlenianie olefin monoterpenu trójoctanem manganu. IV. Utlenianie bornenu i kamfenu), *Roczniki Chem.*, 1977, **51**, 2155.
- [62] Z. Chabudziński, Z. Rykowski, H. Orszańska, *Stereospecific synthesis and properties of epimeric 2-amino-*trans*-*p*-menthane-8-ols* (Stereospecyficzna synteza i własności epimericznych 2-amino-*trans*-*p*-mentalonu-8), *Pol. J. Chem.*, 1978, **52**, 767.
- [63] K. Burak, Z. Chabudziński, *Amino alcohols in pinane series. Part. I. Synthesis of epimeric 2 α -hydroxy-3-aminopinane* (Aminoalkohole pochodne pinanu. I. Synteza epimericznych 2 α -hydroksy-3-aminopinanów), *Pol. J. Chem.*, 1978, **52**, 1721.

- [64] Z. Rykowski, [Z. Chabudziński], *Condensation of 2 α -hydroxypinocampnone with diethyl malonate* (Kondensacja 2 α -hydroksypinokamfonu z malonianem dwuetylowym), *Pol. J. Chem.*, 1980, **54**, w druku.
- [65] H. Orszańska, K. Witkiewicz, [Z. Chabudziński], *Synthesis of monoterpenoid γ - and δ -lactones via Wittig-Horner reaction* (Syntezy γ - i δ -laktonów monoterpenowych w reakcji Wittiga-Hornera), *Pol. J. Chem.*, 1980, **54**, 45.

2. PODRĘCZNIKI I SKRYPTY

1. *Skrypt do ćwiczeń z chemii organicznej*, praca zbiorowa pod redakcją prof. dra habil. Zenona Chabudzińskiego, Wrocław 1972, str. 359.
2. *Wybrane zagadnienia do seminariów z chemii organicznej*, prof. dr. habil. Zenon Chabudziński.

3. PRACE PRZEGLĄDOWE

1. Z. Chabudziński, *Wodorek litowo-glinowy w chemii organicznej*, *Wiadomości Chem.*, 1953, **7**, 449-484.
2. Z. Chabudziński, *Stereochemia cykloheksanu i jego pochodnych w świetle analizy konformacyjnej*, *Wiadomości Chem.*, 1956, **10**, 194-226.
3. Z. Chabudziński, *Chemia karanu i jego pochodnych*, *Wiadomości Chem.*, 1960, **14**, 501-552.
4. D. Sędzik-Hibner, Z. Chabudziński, *Redukcja związków organicznych za pomocą litu w aminach o małych cząsteczkach*, *Wiadomości Chem.*, 1969, **23**, 811.
5. Z. Chabudziński, *Nowsze osiągnięcia chemii pochodnych pinanu*, *Wiadomości Chem.*, 1975, **29**, 77-95.

PATENTY

- Z. Rykowski, K. Burak, Z. Chabudziński, *Sposób otrzymywania chlorowodoru kwasu 5-aminolewulinowego*, P. 193902.

PROMOWANE DOKTORATY

1. Janina Kuduk, *Badania nad przestrzennym przebiegiem reakcji eliminacji niektórych alkoholi terpenowych*, 1957.
2. Zbigniew Rykowski, *Stereochemia niektórych pochodnych pinanu*, 1969.
3. Dorota Sędzik-Hibner, *O redukcji epoksyzwiązków terpenowych i α,β -nienasyconych ketonów za pomocą litu w aminach o małych cząsteczkach*, 1969.
4. Urszula Lipnicka, *Badania nad przemianami niektórych pochodnych pinanu*, 1974.
5. Krystyna Witkiewicz, *Ulenianie olefin terpenowych trójocianem manganu*, 1976.
6. Krzysztof Burak, *Synteza i stereochemia aminohydroksylowych pochodnych pinanu* 1979.

PRACE HABILITACYJNE WYKONANE W ZAKŁADZIE (KATEDRZE) CHEMII ORGANICZNEJ

1. Władysław Czuba, *Badania nad pochodnymi nastyrydiny*, 1964.
2. Felicja Rulko-Bryk, *Izolacja i badania strukturalne alkaloidów goryczkowych*, 1972.
3. Zbigniew Rykowski, *Wpływ rozpuszczalników aprotycznych na przebieg niektórych przemian związków monoterpenowych*, 1977.